

Startside>Anlæggelse af retssag>Retssystemerne i EU og de enkelte lande>Specialdomstole i de enkelte lande

Specialdomstole i de enkelte lande

Spanien

Artikel 117 i den spanske forfatning af 1978 bestemmer, at grundlaget for domstolenes opbygning og funktionsmåde er princippet om retslig enhed.

Det almenretlige område er inddelt i fire retsområder i den spanske domstolsordning: civilretter, strafferetter, forvaltningsdomstole og social- eller arbejdsretter.

Ud over disse fire retsområder på det almenretlige område findes militærretten, som er underlagt staten og udelukkende består af de militære retsorganer, der er fastsat ved lov.

Kompetencekonflikter mellem retter med én dommer eller enhver ret inden for det almenretlige område og militære retsinstanser afgøres ved en særlig afdeling under højesteret, kammeret for domstolskonflikter, der er sammensat af højesteretspræsidenten, to jurister fra kammeret for domstolskonflikter og to jurister fra afdelingen for militæranliggender, der alle udpeges af domstolsstyrelsens plenarforsamling.

På det almenretlige område findes der særlige afdelinger med forskellige specialer, hvor domstolene sættes med kun én dommer. Eksempler herpå er domstole, der behandler sager om vold mod kvinder, handelsretter, domstole for overvågning af strafafsoning og domstole, der behandler sager om mindreårige.

I den organiske lov om domstolsordningen findes der følgende særlige domstole:

HANDELSRETTER

Handelsretterne har siden den 1. september 2004 været særlige domstole. Disse domstole indgår i det civilretlige system.

TERRITORIALT ANVENDELSESOMRÅDE

Normalt findes der en eller flere handelsretter i hver provins. De har kompetence i hele området og har sæde i provinsens hovedstad.

De kan også have sæde i andre byer end provinsens hovedstad. Det afhænger af befolkningen, tilstedeværelsen af industri- eller handelscentre og økonomisk aktivitet. Disse afdelingers kompetence er så begrænset til enkeltsager.

Nogle handelsretter kan også have kompetence i flere provinser i samme selvstyrende region.

KOMPETENCEOMRÅDER

Handelsretterne behandler alle spørgsmål vedrørende **kollektive procedurer** i overensstemmelse med de lovbestemmelser, der finder anvendelse på dem.

Handelsretterne behandler desuden alle spørgsmål inden for de civile retters kompetenceområde, såsom sager om illoyal konkurrence, industriel ejendomsret, intellektuel ejendomsret og reklamer, samt alle spørgsmål inden for dette retsområde, der måtte opstå i forbindelse med reguleringen af handels- og andelsselskaber.

Handelsretter har kompetence til at **anerkende og fuldbyrde udenlandske domme og andre retsafgørelser og voldgiftskendelser**, når disse vedrører spørgsmål inden for deres kompetenceområde, medmindre disse skal behandles af en anden ret i overensstemmelse med traktaterne og andre internationale standarder.

APPELSAGER

De regionale domstole (*Audiencias Provinciales*) behandler de appelsager, der er fastlagt ved lov, om afgørelser truffet i første instans af handelsretter, dog ikke afgørelser vedrørende kollektive søgsmål i arbejdsretlige sager, for hvilke der findes en eller flere særafdelinger i overensstemmelse med bestemmelserne i den organiske lov om domstolsordningen.

De andre appelmuligheder, der findes ifølge den organiske lov om domstolsordningen, kan anvendes i de tilfælde, der er fastlagt i denne lov.

EF-VAREMÆRKEDOMSTOLE

Ved "EF-varemærkedomstole" (*Juzgados de Marca Comunitaria*) forstås handelsretterne i Alicante, når de som enekompetente behandler sager i første instans, der opstår i forbindelse med Rådets forordning (EF) nr. 40/94 af 20. december 1993 om EF-varemærker og Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 af 12. december 2001 om EF-design.

I denne sammenhæng dækker retternes kompetence hele det nationale område, hvorfor de betegnes "EF-varemærkedomstole".

Disse domstole indgår i det civilretlige system.

Desuden er det særafdelingerne af den regionale domstol i Alicante, der har enekompetence til i anden instans at behandle alle klager omfattet af artikel 101 i Rådets forordning (EF) nr. 40/94 af 20. december 1993 om EF-varemærker og Rådets forordning nr. 6/2002 af 12. december 2001 om EF-design. I denne sammenhæng dækker retternes kompetence hele det nationale område, hvorfor de betegnes "EF-varemærkedomstole".

DOMSTOLE I SAGER VEDRØRENDE STRAFAFSONING

Domstolene i sager vedrørende strafafsoning (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*) varetager de domstolsfunktioner, de er tillagt efter den almindelige lov om afsoning af straffe i form af frihedsberøvelse og sikkerhedsforanstaltninger, retlig kontrol med fængselsmyndigheders disciplinærbeføjelser i forhold til rettigheder og fordele for indsatte i disse fængselsinstitutioner samt andre ved lov fastlagte forhold. Disse domstole indgår i det strafferetlige system.

TERRITORIALT ANVENDELSESOMRÅDE

I hver provins er der inden for det strafferetlige system en eller flere domstole vedrørende strafafsoning.

I Madrid er der ligeledes en eller flere centrale domstole i sager vedrørende strafafsoning, der behandler sager fra hele Spanien.

KOMPETENCEOMRÅDER

Domstolene vedrørende strafafsoning varetager de retlige funktioner, der er fastsat i den almindelige lov om afsoning af straffe i form af frihedsberøvelse og sikkerhedsforanstaltninger, retlig kontrol med fængselsmyndigheders disciplinærbeføjelser i forhold til rettigheder og fordele for indsatte i disse fængselsinstitutioner samt andre ved lov fastlagte forhold.

APPELSAGER

De regionale domstole (*Audiencias Provinciales*) behandler de appelsager, der er fastlagt ved lov og anlagt om afgørelser truffet af domstolene om strafafsoning i provinserne.

De andre appelmuligheder, der findes ifølge den organiske lov om domstolsordningen, kan anvendes i de tilfælde, der er fastlagt i denne lov.

DOMSTOLE I SAGER OM MINDREÅRIGE

TERRITORIALT ANVENDELSESOMRÅDE

I hver provins finder der en eller flere domstole i sager om mindreårige (*Juzgados de Menores*). De behandler sager fra hele den pågældende provins og har sæde i provinsens hovedstad.

Byen Madrid har en central domstol i sager om mindreårige, hvis retsområde dækker hele Spanien, og som behandler de sager, de er pålagt ifølge loven om mindreåriges strafferetlige ansvar.

KOMPETENCEOMRÅDER

Disse domstole behandler forbrydelser og lovovertrædelser begået af børn og unge mellem 14 og 18 år.

Dommerne udfører de opgaver, de er pålagt efter loven, over for mindreårige, der har begået handlinger, som i loven defineres som en lovovertrædelse, samt behandler de ved lov fastsatte sager, som omfatter mindreårige.

APPELSAGER

De regionale domstole behandler de appelsager, der er fastlagt ved lov og vedrører afgørelser truffet af provinsernes domstole i sager om mindreårige.

De andre appelmuligheder, der findes ifølge den organiske lov om domstolsordningen, kan anvendes i de tilfælde, der er fastlagt i denne lov.

DOMSTOLE, DER BEHANDLER SAGER OM VOLD MOD KVINDER

TERRITORIALT ANVENDELSESOMRÅDE

Hver retskreds har en eller flere domstole, der behandler sager om vold mod kvinder (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*). De har sæde i provinsens hovedstad, og deres jurisdiktion omfatter hele området. De tager navn efter den kommune, hvor de har sæde.

Regeringen kan på forslag af den spanske domstolsstyrelse (*Consejo General del Poder Judicial*) og i givet fald efter forelæggelse af en rapport fra den selvstyrende region, der har kompetence på området for retlige anliggender, ved kongelig anordning bestemme, at kompetencen for visse domstole, der behandler sager om vold mod kvinder, udvides til at omfatte flere distrikter i samme provins.

Domstolsstyrelsen kan efter at have modtaget en rapport fra domstolenes præsidenter beslutte, at i de områder, hvor dette er nødvendigt på grund af arbejdsbyrden, påhviler behandling af sager, der henhører under disse retters kompetence, i påkommende tilfælde en af førsteinstansretterne eller undersøgelsesretterne.

I de retskredse, hvor der kun er én ret i første instans og én undersøgelsesret, behandler sidstnævnte de sager, som henhører under kompetencen for de domstole, der behandler sager om vold mod kvinder.

Disse domstole indgår i det strafferetlige system.

KOMPETENCEOMRÅDER

I straffesager og i overensstemmelse med de procedurer og retsmidler, der er fastsat i strafferetsplejeloven, har domstole, der behandler sager om vold mod kvinder, følgende beføjelser:

undersøgelse af påstande om fastlæggelse af det strafferetlige ansvar for strafbare handlinger, der er omfattet af straffelovens bestemmelser om drab, abort, kvæstelser, skade på et foster, krænkelse af frihedsrettigheder, den moralske integritet, krænkelse af seksuel frihed, af privatlivets fred og retten til selvopfattelse, af et menneskes ære samt enhver anden strafbar handling, der begås med vold eller trusler, når disse forbrydelser er begået mod hustruen, eks-hustruen eller en kvinde, der har en tilsvarende følelsesmæssig tilknytning til gerningsmanden, uanset om de er samlevende eller ikke, mod efterkommere, uanset om det er gerningsmandens børn, hustruens børn eller børn af den kvindelige samlever, eller mod mindreårige eller personer, hvis rets- og handleevne er blevet ændret, og som er samboende med gerningsmanden, eller som er omfattet af forældremyndighed, værgemål, samværgemål, plejeordning eller pasning sammen med hustruen eller den person, der bor sammen med gerningsmanden, i de tilfælde hvor der også har fundet en kønsbestemt voldshandling sted

undersøgelse af sager med henblik på at fastslå det strafferetlige ansvar for enhver lovovertrædelse i forhold til familiemæssige rettigheder og pligter, når offeret er en af de personer, der er anført som sådan i det foregående punkt

udstedelse af beskyttelsesordrer for ofre under iagttagelse af de beføjelser, der tillægges dommeren i sager om børn

behandling og afgørelse i de sager, de er pålagt ved lov, når offeret er en af de personer, der er udpeget som sådan i første punkt

udstedelse og fuldbyrdelse af akter om gensidig anerkendelse af afgørelser, der er truffet i Den Europæiske Union, og som er pålagt dem ved lov

behandling af sager om fastlæggelse af ansvar i tilfælde af overtrædelse af en retsafgørelse, der er fastsat i og straffes i henhold til artikel 468 i den spanske straffelov, når den person, der er offer for den lovovertrædelse, der ligger til grund for den domfældelse, forbyggende foranstaltning eller sikkerhedsforanstaltning, der er blevet overtrådt, er eller har været hustruen, den kvinde, der har en tilsvarende følelsesmæssig tilknytning til gerningsmanden, uanset om de er samlevende eller ikke, efterkommere, uanset om det er gerningsmandens børn, hustruens børn eller børn af den kvindelige samlever, eller mindreårige eller personer, hvis rets- og handleevne er blevet ændret, og som er samboende med gerningsmanden, eller som er omfattet af forældremyndighed, værgemål, samværgemål, plejeordning eller pasning sammen med hustruen eller den person, der bor sammen med gerningsmanden.

På det civile retlige område og i overensstemmelse med de procedurer og retsmidler, der er fastsat i den civile retsplejelov, træffer domstole, der behandler sager om vold mod kvinder, afgørelse i følgende:

sager om forældreskab, moderskab og faderskab

sager om omstødelse af ægteskab, separation og skilsmisse

sager om forholdet mellem forældre og børn

sager om vedtagelse eller ændring af foranstaltninger vedrørende familieanliggender

sager, der udelukkende vedrører forældremyndigheden over mindreårige børn og underholdsbidrag, som en af forældrene har gjort krav på vegne af mindreårige børn

sager vedrørende godkendelse til adoption

sager om anvendelse af forvaltningsafgørelser om beskyttelse af mindreårige.

De domstole, der behandler sager om vold mod kvinder, har enekompetence på det civile retlige område, når følgende betingelser er opfyldt samtidig:

hvis der er tale om civile sager, som vedrører et af de spørgsmål, der er omhandlet i det foregående punkt

hvis en af parterne i den civile sag er offer for kønsbaseret vold

hvis en af parterne i den civile sag beskyldes for at være ophavsmand til, anstifter af eller medskyldig i kønsbaseret vold

hvis der er anlagt en straffesag ved den domstol, der behandler sager om vold mod kvinder, for en forbrydelse eller en lovovertrædelse efter en voldshandling mod en kvinde, eller hvis der er truffet afgørelse om beskyttelse af et offer for kønsbaseret vold.

Hvis retten finder, at de handlinger, der er bragt til rettens kendskab, på ingen måde udgør kønsbaserede voldshandlinger, kan den afvise begæringen og henvise den til den kompetente retsinstans.

Mægling er ikke tilladt i nogen af disse tilfælde.

APPELSAGER

De regionale domstole behandler appelsager, der er omfattet af loven og anlagt til prøvelse af afgørelser fra domstole, der behandler sager om vold mod kvinder i provinsen.

De andre appelmuligheder, der findes ifølge den organiske lov om domstolsordningen, kan anvendes i de tilfælde, der er fastlagt i denne lov.

SPECIALISEREDE ORGNER NEDSAT EFTER AFGØRELSE TRUFFET AF DOMSTOLSSTYRELSEN

I Spanien afhænger oprettelsen af særlige domstole, som ikke indebærer en ændring af princippet om den retlige enhed, fordi de er omfattet af de fem retssystemer, ikke kun af den organiske lov om domstolsordningen, som det er tilfældet for handelsretter, domstole i sager om mindreårige og domstole, der behandler sager om vold mod kvinder, men også af den specialisering, der er fastlagt af domstolsstyrelsen i artikel 98 i den nævnte lov, således som det er tilfældet for domstole for familieanliggender, domstole for realisering af pant i fast ejendom eller domstole for eksigible domme.

Andre særlige domstole

Afsnit VI i den spanske grundlov af 1978 vedrører domstolene. Artikel 117 bestemmer, at princippet om retlig enhed danner grundlag for domstolenes opbygning og virke.

Dette princip betyder, at der kun er én jurisdiktion, som er sammensat af et enkelt dommerkollegium og jurister, som udgør den dømmende magt på det almenretlige område.

Den spanske forfatning bestemmer, at retsvæsenet skal komme fra folket og administreres på kongens vegne af domstolenes dommere og jurister, som er uafhængige, uopsigelige, ansvarlige efter og udelukkende underlagt loven.

Dommere og jurister kan ikke afskediges, suspenderes, forflyttes eller tvinges til at gå på pension, undtagen i de tilfælde og med de garantier der er fastsat ved lov.

Udøvelse af den judicielle myndighed i en hvilken som helst sag, dvs. at dømme og sikre fuldbyrdelse af afgørelser, tilkommer alene de retter, der er nedsat ved lov og i overensstemmelse med lovens kompetence- og retsplejeregler.

Domstolene må ikke udøve andre funktioner end de fastlagte og dem, der ved lov udtrykkeligt er tillagt dem som garanti for enhver ret.

I tilknytning til den dømmende magt fastsætter forfatningen i forskellige afsnit, at der findes to forfatningsdomstole. Det er organer, som er fuldstændig uafhængige og upartiske, og som kun er undergivet lovgivningen.

Disse forfatningsmæssige organer er forfatningsdomstolen og revisionsretten.

FORFATNINGSDOMSTOLEN

Den spanske forfatningsdomstol er opbygget som et organ, der ikke er en del af retsvæsenet.

Den er den øverste fortolker af forfatningen, er uafhængig af de andre forfatningsmæssige organer og alene underlagt forfatningen og dens organiske lov.

Der findes kun én, og dens jurisdiktion er hele det nationale område.

SAMMENSÆTNING

Forfatningsdomstolen er sammensat af 12 jurister, der udnævnes af kongen, fire på forslag fra kongressen med et flertal på tre femtedele af dets medlemmer, fire på senatets forslag med samme flertal, to på forslag af regeringen og to på forslag af domstolsstyrelsen. Der udnævnes en præsident og en vicepræsident blandt disse medlemmer.

KOMPETENCEOMRÅDER

Forfatningsdomstolen behandler inden for de rammer, der er fastsat ved lov, følgende sager:

appelsager og sager om, hvorvidt love, lovbestemmelser, retsakter og dekreter med retsvirkning er i strid med forfatningen

regreskrav i forbindelse med krænkelse af borgernes rettigheder og frihedsrettigheder, jf. artikel 53, stk. 2, i forfatningen

forfatningsmæssige kompetencekonflikter mellem staten og de selvstyrende regioner eller mellem de enkelte selvstyrende regioner

konflikter mellem statslige forfatningsorganer

erklæringer om internationale traktaters forenelighed med forfatningen.

Yderligere oplysninger: [Forfatningsdomstolen](#)

REVISIONSRETEN

Revisionsretten er det øverste organ med ansvar for revision af statens og den offentlige sektors regnskaber og økonomiske forvaltning.

Uden at det i øvrigt berører revisionsrettens egen kompetence, falder den ind under den lovgivende magts kompetenceområde og referer direkte til *cortes generales*.

SAMMENSÆTNING

Revisionsretten er sammensat af tolv medlemmer (revisorer). Seks udpeges af deputeretkammeret og seks af senatet. De er på samme måde som dommere underlagt princippet om uafhængighed, uopsigelig og hvervsuforenelighed.

FUNKTIONER

Revisionsretten har to funktioner:

revisionsfunktionen i form af ekstern, permanent og rådgivende kontrol, som består i at vurdere, om den offentlige sektors økonomiske og finansielle aktiviteter er i overensstemmelse med principperne om lovlighed, effektivitet og sparsommelighed

den retslige funktion, som består i at vurdere, om de, der varetager forvaltningen af offentlige goder, midler eller effekter, lever op til deres regnskabsmæssige ansvar. Formålet er at sikre erstatning for offentlige midler, der er gået tabt som følge af underslæb eller forkert, ufuldstændig eller manglende regnskabsføring, eller som følge af andre årsager eller handlinger.

Yderligere oplysninger: [Revisionsretten](#).

DOMSTOLE BASERET PÅ SÆDVANERET

Disse domstole, der er baseret på folkelig deltagelse (*tribunales consuetudinarios*), er omfattet af forfatningens artikel 125 som en af formerne for folkelig deltagelse i retsplejen.

I artikel 19 i den organiske lov om domstolsordningen bestemmes det, at følgende domstole har folkelig deltagelse: retten for forvaltning af vandressourcer i Valencia-området (*Tribunal de las Aguas de la Vega Valencia*) og voldgiftsrådet i Murcia (*Consejo de Hombres Buenos de Murcia*). Begge er sædvanerettelige institutioner for vandforvaltning.

Siden 2009 har disse to spanske domstole været opført på listen over menneskehedens immaterielle kulturarv, og de er et levende bevis på, hvordan grupper af mennesker på demokratisk vis kan organisere komplekse systemer i samfundet.

RETEN FOR FORVALTNING AF VANDRESSOURCER I VALENCIA-OMRÅDET

Dette er den ældste juridiske institution i Europa.

Denne domstol har beføjelser i Valencia-området.

Den er sammensat af otte fagforeninger, som er demokratisk valgt af *regantes* (landmænd med ret til vanding) fra Valencia-sletten. Dens ansvarsområde vedrører en ligelig fordeling af vand mellem de forskellige ejere af landbrugsjord, løsning af tvister mellem landmændene og pålæggelse af dertil svarende sanktioner for overtrædelser af vandbekendtgørelserne.

VOLDGIFTSRÅDET I MURCIA

Voldgiftsrådet (*Consejo de Hombres Buenos*) er en juridisk institution med middelalderlig oprindelse, der siden 1849 har været reguleret som den øverste retsinstans i det frugtbare Murcia-område. Rådet består af en formand, en sekretær og fem medlemmer.

Voldgiftsrådet i Murcia afholder et offentligt møde hver torsdag i rådhusets mødesal. Det træffer sine afgørelser på dette eller senest på det følgende møde.

Afgørelserne er bindende og træffes ved stemmeflertal. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende. Voldgiftsrådet kan udelukkende pålægge sanktioner af økonomisk karakter. Rådets afgørelser er endelige, bindende og kan fuldbyrdes.

Yderligere oplysninger: [Arbejdsretten](#).

Relevante links

[DEN SPANSKE DOMSTOLSSTYRELSE](#)

[DEN SPANSKE FORFATNINGSDOMSTOL](#)

[DEN SPANSKE REVISIONSRET](#)

[SPANSKE DOMSTOLE BASERET PÅ SÆDVANERET](#)

Sidste opdatering: 17/01/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.